

Eindrapport informatieproces

De opdracht

Op 4 september 2019 is door de fractievoorzitter van GemeenteBelangen aan de ondergetekenden gevraagd het (in)formatieproces te begeleiden.

De opdracht aan het (in)formatieteam:

Het Informatieteam wordt verzocht de mogelijkheden te onderzoeken voor een college, dat kan rekenen op meerderheid en voldoende draagvlak in de gemeenteraad van Loon op Zand:

- waarbij de van de coalitie deel uitmakende partijen op inhoud kunnen komen tot een akkoord
- waarbij de fractievoorzitters van de te vormen coalitie op een lijn zitten en bereid zijn te investeren in de samenwerking
- waarbij wethouders samen met de burgemeester op constructieve manier met elkaar samenwerken.

Het streven is te komen tot een sterk, stabiel bestuur.

De gesprekken

In de week van 9 september 2019 tot en met 13 september 2019 hebben gesprekken plaatsgevonden met alle vijf de politieke partijen. Als voorbereiding op de gesprekken is een lijst met vragen (bijlage 1) aan alle partijen toegestuurd om een beeld te vormen van mogelijke coalities, samenwerkingsmogelijkheden en inhoudelijke thema's voor de nog komende raadsperiode tot 2022.

Op 18 september 2019 heeft met drie partijen een verdiepingsgesprek plaatsgevonden ter verduidelijking van onderwerpen die in het eerste gesprek onduidelijk waren gebleven en/of in relatie tot de opdracht om een nadere toelichting vroegen. Aan de twee partijen waarvan het informatieteam geen nadere toelichtingen had, is gevraagd of deze behoefte hadden om een nadere toelichting te geven of standpunten te verduidelijken. De partijen hebben aangegeven hiervan geen gebruik te maken.

De gesprekken zijn open en in een buitengewoon goede sfeer verlopen.

Duiding van de verkiezingsuitslag

De Gemeenteraadsverkiezingen van 2018 hebben in Loon op Zand hebben de volgende verkiezingsuitslag opgeleverd:

Partij	Zetels 2014	Stemmen 2014	% 2014	Zetels 2018	Stemmen 2018	% 2018
GemeenteBelangen	5	2398	27,2	6	3188	33,10
CDA	4	1670	18,9	4	1865	19,36
Voor Loon	3	1619	18,4	3	1819	18,89
VVD	4	1654	18,8	3	1382	14,35
Pro3	3	1477	16,7	3	1377	14,30

Een kansrijke coalitie

Uit de gesprekken met de verschillende partijen blijkt dat geen enkele partij een andere partij uitsluit. Ook zijn er tussen de vijf partijen geen breekpunten waargenomen. Er bestaat geen discussie over de ingezette bestuursstijl met betrokkenheid van inwoners, bedrijven en de maatschappelijke omgeving. Het belang om te komen tot een nieuwe financiële balans wordt door alle partijen als urgent gezien. Met betrekking tot thema's voor een globaal akkoord voor de komende periode zijn geen onoverkomelijke verschillen en opvattingen naar boven gekomen.

Samenwerking tussen collegepartijen en niet-coalitie partijen wordt door partijen van groot belang geacht. Ons advies is om tijdens de formatieperiode de inbreng van niet-coalitie partijen tot haar recht te laten komen.

Stabiliteit, slagvaardigheid en daadkracht is de komende jaren met de opgaven waarvoor de gemeente staat van groot belang. Een coalitie moet dan ook kunnen steunen op een brede meerderheid. Daarbij moet inhoudelijk geen discussie bestaan over belangrijke thema's.

Alle partijen hebben te kennen gegeven te kunnen beschikken over ervaren en gekwalificeerde wethouder-kandidaten.

In de gesprekken zijn verschillende coalitievarianten besproken.

Door drie partijen is een voorkeursvariant uitgesproken bestaande uit GemeenteBelangen, Voor Loon en de VVD.

Door twee partijen zijn andere varianten voorgesteld.

Voorkeursvarianten coalitie

De coalitie die op grond van de verkenning het meest kansrijk wordt geacht is een coalitie bestaande uit GemeenteBelangen (33,10 % van de stemmen, 6 zetels), Voor Loon (18,89% van de stemmen,3 zetels) en VVD (14,35% van de stemmen 3 zetels).

De coalitie vormt met 66,34 % van de stemmen en 12 zetels een breed gedragen coalitie.

Op inhoud kunnen partijen elkaar op hoofdlijnen vinden. In de formatie zullen de hoofdlijnen nog wel gepolijst moeten worden. Op voorhand zijn geen breekpunten te verwachten.

Andere varianten zouden getalsmatig en op inhoud ook tot een akkoord kunnen leiden. Echter het feit dat 3 partijen de voorkeursvariant GemeenteBelangen, Voor Loon en VVD hebben aangegeven en partijen bereid zijn te komen tot een akkoord op hoofdlijnen, heeft de doorslag gegeven voor de betreffende voorkeursvariant.

Tijdens de formatie zal een nadere uitwerking van het akkoord op hoofdlijnen plaatsvinden. Ons advies is ruimte te geven aan inbreng van niet-coalitiepartijen om mogelijk te komen tot een breed gedragen akkoord op hoofdlijnen.

Het aantal wethouders

Naast de inhoud is er met de partijen ook over personen en combinaties van personen gesproken die samen een nieuw college zouden moeten vormen. Het is in de verkennende fase belangrijk om vroeg af te wegen of de kandidaten van de verschillende partijen een goed team kunnen vormen om de grote uitdagingen van de komende jaren aan te pakken. Het college van B en W zal bestaan uit vier personen en een goede chemie en complementariteit is bijzonder belangrijk.

Verschillende partijen hebben te kennen gegeven, gelet op continuïteit, niet te veel te schuiven in portefeuilleverdelingen van wethoudersposten en gelet op de ervaringen uit het verleden nog stringenter in te zetten op collegiaal bestuur en toepassing van het vier-ogen principe. Tijdens de formatie zal een nadere uitwerking plaatsvinden.

Het formatieteam stelt voor om de komende periode te werken met drie fulltime wethouders. Dit uit oogpunt van slagkracht en daadkracht. Alle partijen hebben aangegeven om mogelijke kandidaat-wethouder voor zover noodzakelijk te laten screenen door middel van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en een integriteitstoets. Dit conform het advies dat de VNG heeft geschreven in het kader van integriteit van het openbaar bestuur.

De belangrijke thema's op weg naar een formatie

Op grond van de gevoerde gesprekken achten wij in de verdere gang naar een formatie de onderstaande thema's van belang om binnen een te vormen coalitie nader te bepalen.

- Op orde brengen van de financiën
- Instandhouding verenigingsleven
- Instandhouding groen en investeren in uitstraling
- Wetering
- Onderwijs in de drie kernen
- Betrokkenheid inwoners vergroten (Toekomst agenda)
- Goed en Betaalbare Sociale voorzieningen
- Lasten voor Inwoners
- Bouwen naar behoefte van inwoners
- Bedrijfsvoering en beleid op maat en op inwoners afgestemd

Ons advies

Op grond van het bovenstaande adviseren wij:

1. De mogelijkheden van een coalitie van de partijen GemeenteBelangen, VOOR LOON en VVD nader te onderzoeken in een formatie-fase;
2. de belangrijke thema's met deze partijen te bespreken en te komen voor een programma op hoofdlijnen voor de periode 2019 - 2022;
3. ook de beide niet coalitiepartijen in de gelegenheid te stellen hun visie op de inhoud van het coalitie akkoord te geven;
4. conform de gemeentewet ook de burgemeester in de gelegenheid te stellen haar zienswijze op de inhoud van het coalitieakkoord te geven;
5. een evenwichtig team van portefeuillehouders samen te stellen en over te gaan tot een verdeling van portefeuilles/ taakvelden tussen de door partijen voorgedragen kandidaten.

Kaatsheuvel, 23 september 2019

Gerard Bruijniks
Ad van Laarhoven

Bijlage 1

Vragen eerste gespreksronde

Welke coalitie ziet u als het meest kansrijk?

Welke alternatieven ziet u?

Zij er wat u betreft ook partijen waarmee geen samenging mogelijke?

Welke onderwerpen zijn voor u het meest belangrijk in een coalitie?

Welk beleid zou wat u betreft kunnen komen te vervallen?

Welke verhogingen van inkomsten vind u reëel of voorstelbaar?

Welke uitgaven zouden gereduceerd kunnen worden?

Welke maatschappelijke opgave ziet voor u?

Hoe vind u dat de samenwerking tussen de coalitie gestalte zou moeten krijgen?

Hoe ziet u de samenwerking met andere partijen in de raad?

Bent u bereid om zitting te nemen in het college?

Beschikt u over kandidaten?

Welke portefeuille verdeling ziet u?